

Sæsonen 2025/2026

FØF SYD
JYLLAND
KLOGERE, SUNDERE, GLADERE

Program for Historisk Højskolehold i Rødding

Dansk- og europæisk historie.

I mere end én forstand kommer vi langt omkring og vi skal på både en 1-dags tur og en 3-dagstur. Over 18 spændende dage trækker vi tråde fra historien op til dagsaktuelle begivenheder eller hører om noget af det, der er gået forud.

Historisk Højskole er – som navnet siger – en perlerække af fortællinger om historiske personer, hændelser og så meget andet. Fortælleren er specialist på sit felt og i løbet af sæsonen møder vi mange fortællere.

Glæd dig til i 2025, at høre om bl.a. Grønland under forvandling, kold krig og gasudslip, germanernes reaktion på den romerske ekspansion og prisen for Sønderjylland.

I 2026 høres om bl.a. om frivillig for Waffen-SS Ivar Corneliussen, den baltiske kamp for frihed Estland, Letland og Litauen, Balkan og Dayton-aftalen og så kommer Anne af Kleves på besøg, der fortæller om Henrik den VIII's hustru og søster.

Velkommen til Historisk Højskole sæson 2025-26, som byder på 2 udflugter. Den ene tur

går til Christiansborg, hvor vi skal se grundloven, gå i vandrehallen og se folketingsalen. Den anden tur er en 3-dags, hvor vi er 2 dage på Helgoland og bruger

førstedagen på at køre gennem Nordfrisland, Ditmarsken, ser Eiderdæmningen og overnatter i Büsum.

	Historisk højskole, Rødding 2025-2026	
Dato	Program	Foredragsholder
10-09-2025	Grønland under forvandling	Jørn Buch
17-09-2025	Kold krig og gasudslip	Niels Jensen
24-09-2025	Natur- og miljøkatastrofer i Danmarkshistorien	Rasmus Wichmann
08-10-2025	Christiansborg heldagstur	Brian Bøglund
22-10-2025	Under pres - Germanernes reaktion på den romerske ekspansion	Orla Madsen
05-11-2025	Prisen for Sønderjylland	Niels Jensen
19-11-2025	Ivan – og Putin – ved, hvor du bor	Niels Jensen
03-12-2025	Turist i Talibans tjeneste	Jan Tvernø
07-01-2026	Frivillig for Waffen-SS Ivar Corneliussen	Hans Dal
21-01-2026	De andre: folketroen før Ringenes Herre	Rasmus Wichmann
04-02-2026	Anne af Kleves - Henrik den VIII's hustru og søster	Theresia Treschow-Kühl
18-02-2026	Myter og fakta om NATO's okkuperingsberedskab under den kolde krig 1945-1990	Niels Jensen
04-03-2026	Den baltiske kamp for frihed Estland, Letland og Litauen	Carl Jørgen Heide
18-03-2026	Balkan og Dayton-aftalen	Morten Kvistgaard
08-04-2026	Helgoland – og friserne	Jørn Buch
14.-16. april 2026	3-dages udflugt til Helgoland	Ena Frandsen

Grønland under forvandling - fra et Inuit fangersamfund til en global medspiller

10-09-2025

Jørn Buch, lektor

Grønland blev med missionspræsten Hans Egede i 1721 en dansk koloni. Med personalunionen med Norge i 1380 var Grønland fulgt med. I Vikingetiden blev Grønland besøgt af norske vikinger under ledelse af Erik den Røde. De sidste nordboere uddøde med den såkaldte Lille Istid i Middelalderen. Da var inuitterne i mellemtiden indvandret fra det canadiske område, og det er deres efterkommere, ofte blandet med danskere og nordmænd, som i dag udgør de moderne grønlændere. Hør om Grønlands betydning for USA under 2. Verdenskrig, G-50 planen og Grønland som et amt i Danmark, hjemmestyret fra 1979 og Selvstyreloven fra 2009 og Grønlands aktuelle betydning for den globale, militære sikkerhedssituation.

Kold krig og gasudslip

17-09-2025

Niels Jensen, journalist, fhv efterretningsofficer

Østersøen som sikkerhedspolitisk brændpunkt – og den hemmelige krig

Med udgangspunkt i den historiske og fortsatte trussel mod Danmark som "dørvogter" ved de danske stræder Øresund, Storebælt og Lillebælt og fortællerens erfaring og viden som taktisk efterretningsofficer og journalist hører vi om hidtil hemmeligholdt materiale fra Central Intelligence Agency

(CIA), Forsvarets Efterretningstjeneste og kilder i Sverige og Baltikum. Med englænderne, nederlænderne og amerikanerne i vest – og russerne, svenskerne, hansestæderne og tyskerne i øst – ligger Danmark i en udsat position.

Natur- og miljøkatastrofer i Danmarkshistorien

24-09-2025

Rasmus Wichmann– teolog og historiker

- fra heden til Nordic Waste

Havmiljøet har det værre end nogensinde, kystområder står under vand, og folkestemningen er på kogepunktet over den seneste miljøskandale. Hvordan er det gået så galt – og har det nogensinde været anderledes? En tur

igennem en danmarkshistorie fuld af afskovning og katastrofale oversvømmelser, men også landvindinger og miljølovgivning helt tilbage fra 1536! Kom og lad dig chokere – gå ud igen med fornyet optimisme. Det har nemlig set meget værre ud!

Christiansborg – heldagstur

08-10-2025

Vi sætter kursen mod København med friskbagt brød og morgenkaffe i bussen.

Frokosten er klar i Snapstinget kl. 12 og vi spiser sammen med et folketingsmedlem fra

Syddjyllands Storkreds. Det lokale folketingsmedlem Frederik Bloch Münster støder til efter frokost og viser os rundt på Christiansborg og fortæller om sin dagligdag og oplevelser på Borgen. Derefter kører vi til.....

Vi forventer at være tilbage i Rødding klokken ca 20.30. Inkluderet i turens pris er morgenkaffe i bussen, frokost i Snapstinget, besøg og rundvisning på Christiansborg, entre til

UNDER PRES

22-10-2025

Orla Madsen – arkæolog, forsker og fhv museumsdirektør

Germanernes reaktion på den romerske ekspansion.

Hedegård ved Ejstrupholm i Midtjylland har siden 1980'erne og 90'erne været kendt som en af Nordeuropas rigeste gravpladser fra tiden omkring Kristi fødsel. Ved siden af de ca. 200 grave lå en meget omfangsrig landsby. I 2015 opdagede Museum Midtjylland ved geofysiske undersøgelser en stor befæstet gård midt i landsbyområdet. Nye udgravninger i dette område danner sammen med de tidligere udgravede grave basis for et stort forsknings- og udgravningsprojekt: UNDER PRES, som finansieres af Kulturministeriets Forskningsfond og Augustinus Fonden, er et tæt samarbejde mellem Moesgård Museum, Museum Horsens og Museum Midtjylland. Projektet skal belyse de skandinaviske samfunds reaktion på det ekspanderende Romerrige, der underlagde enorme områder af Europa, og i det første århundrede f.Kr. kom ganske tæt på folkene deroppe.

Prisen for Sønderjylland

05-11-2025

Niels Jensen, journalist, fhv efterretningsofficer

I 1920 overtog Kongeriget Danmark ansvaret for Nordslesvig - det nuværende Sønderjylland - fra kongeriget Preussen. Det blev dyrt. Det kostede milliarder af nutidskroner. Nordslesvig var infrastrukturelt et fallitbo. Landsdelen var slidt ned af den preussiske fortynkningspolitik og 1. Verdenskrigs udpining af menneskelige og materielle ressourcer. Sønderjylland fik et fremtidssikret vejnet, havnene blev udbygget, elektricitetsforsyningen blev forbilledlig og staten overtog telefonnettet fordi de jyske telefonselskaber ikke kunne blive enige. Og utidssvarende og overflødige jernbaner blev afviklet og erstattet af rutebiler.

Ivan – og Putin – ved, hvor du bor

19-11-2025

Niels Jensen, journalist, fhv efterretningsofficer

De danske stræder – Øresund, Storebælt og Lillebælt – har gennem århundreder – og er stadig et sikkerhedsproblem for Danmark – ikke mindst i lyset af den igangværende konflikt i Østeuropa.

Med en fortid som efterretningsofficer i det danske forsvar under Den kolde Krig tager foredragsholderen udgangspunkt i den hemmelige russiske kortlægning af Danmark under Den kolde Krig – og tiden, der fulgte og medbringer en lille udstilling af hemmelige russiske kort over lokalområdet, plancher, fotografier og efterretningsoversigter. Dette

materiale har været klassificeret i mange år som FORTROLIGT, HEMMELIGT, YDERST HEMMELIGT og TOP SECRET. Materialet stammer fra Central Intelligence Agency, Forsvarets Efterretningstjeneste, kilder i Baltikum samt svenske og britiske kilder. Der er selvfølgelig mulighed for at stille spørgsmål og debattere emner i relation til dagens situation.

03-12-2025

Jan Tvernø, eventyrer

Ekstremismens nyttige idiot eller pragmatisk opportunist?

Gennem billeder, fortællinger og spørgsmål, der ikke har enkle svar, inviterer Jan Tvernø dig med på en spændingsmættet rejse til et af verdens mest omdiskuterede og martrede lande. Vi bevæger os ud over nyhedsoverskrifterne og ser Afghanistan gennem de

mennesker, der lever der – med alt, hvad det indebærer af kontraster, farer, styrke og skæbnefællesskab. Hvordan er det at rejse i et land, hvor magten ligger i hænderne på en fundamentalistisk bevægelse? Hvem gavner ens tilstedeværelse egentlig? Er man blot en nysgerrig rejsende – eller bliver man regimets ufrivillige propagandist?

Frivillig for Waffen-SS Ivar Corneliusen

07-01-2026

Hans Dal, forfatter

Som Ivar sagde: ” Min barndom og ungdom var præget af de begivenheder, der dengang foregik i Europa og Danmark, som var med til at træffe de valg jeg gjorde, hvilket måske kan være svært at forstå i dag. Det er er nemt at være bagklog, men ingen vil kunne forstå hvad jeg har været igennem uden selv at have været der. Dengang var der andre tider og verden så helt anderledes ud” Hans Dal nåede at være Ivar Corneliusens besøgsven i 5 år indtil han døde i 2017. En spændende beretning om, hvad der fik en 20-årig til at melde sig til tysk krigstjeneste.

... som Frivillig i Waffen-SS
for Krigstid

En ung danskers
beretning fra
Østfronten
1942-1945

HD

De andre: folketroen før Ringenes Herre

21-01-2026

Rasmus Wichmann – teolog og historiker

Om selve baggrunden for den moderne europæers uudgrundelige frygt for: "De Andre."

En elver kan ikke være en alf, og en dværg ikke være en gnom. Men hvorfor egentlig? Svaret er: Tolkien og storværket Ringenes Herre. Men hvor meget vi end skylder denne fantastiske fortolkning af folketroen,

så skygger den for, hvordan det egentlig var i "gamle dage." Historiker Rasmus Wichmann tager dig med tilbage til en tid, hvor almindelige mennesker krøb sammen i stuerne og ikke turde arbejde om aftenen af frygt for nisserne. Til en tid hvor Kristi kors, Thors hammer og ildstålet alt sammen blev brugt som værn mod mørket.

Anne af Kleves - Henrik den VIII's hustru og søster

04-02-2026

Theresia Treschow-Kühl, præst

...fortalt af Anne af Kleves selv.

Henrik den 8 af England var berømt for at have været gift ikke mindre end seks gange. Han nåede at få henrettet to af sine hustruer, og forkastede Anne af Kleves som hustru og dronning. Anne af Kleves var den klogeste af alle, for hun accepterede at blive skilt fra kongen og blive den kongelige søster. Mød Anne af Kleves, der fortæller om sit liv som tysk prinsesse midt i reformationens Europa til et liv ved det livsfarlige engelske tudorhof, hvor hovederne rullede på skafottet.

Theresia Treschow-Kühl kommer i en kopi af en tudorkjole og giver et indblik i et kvindeliv i midten af 1500tallet

18-02-2026

Niels Jensen, journalist, fhv efterretningsofficer

Myter og fakta om NATO's okkuperingsberedskab under den kolde krig 1945-1990.

De mange myter og manglende politiske udmeldinger om hemmelige NATO-hære gav under Den kolde Krig anledning til mange avisskriverier og nedsættelse af undersøgelseskommissioner. Hvad var fakta – og hvad var myter om NATO's okkuperingsberedskab i tilfælde af en sovjetrussisk besættelse af Danmark? Foredraget bygger på materiale frigivet af kilder i USA, Østrig, Danmark og Israel og giver svar på hvad der er myter og fakta – mest fakta. Fund af hemmelige skjulte våbendepoter i flere lande afslører planerne for det hemmelige okkuperingsberedskab, der skulle aktiveres ved angreb mod Danmark fra Warszawa-pagten.

Den baltiske kamp for frihed. 04-03-2026

Carl Jørgen Heide, fhv turist- og erhvervschef

Estland, Letland og Litauen
Den 23. august 1989, 50 års dagen for Molotov-Ribbentrop aftalen, tog over en million mennesker hinanden i hånden og dannede en menneskekæde, der strakte sig fra katedralpladsen i Vilnius gennem Riga til Rådhuspladsen i Tallinn, 700 kilometer protest og håb. Om aftenen tændte

man lys. Denne folkelige manifestation blev starten på Sovjetunionens sammenbrud og frihed for de tre baltiske lande Estland, Letland og Litauen. Vi holder fokus på de baltiske landes kamp for frihed siden 1918 og til nu. Hør om deportationer til Sibirien, Skovbrødrene og den længste guerillakrig i Europa, hvordan 2. verdenskrig påvirkede de baltiske lande og sluttelig en opdatering om truslen fra øst og hvad, der kan udløse en invasion fra Rusland. Carl Jørgen Heide har boet i de baltiske lande i 8 år og arrangerer nu specialture til Baltikum.

Balkan, Bosnien og Dayton-fredsftalten

18-03-2026

Morten Kvistgaard, økonom og international konsulent

30 år efter den bosniske Dayton-aftale: Hvad har vi lært? Dayton-aftalen var resultat af militært pres og tvungen realisme og blev skabt af magtpolitik, ikke af reel forsoning. Aftalen stoppede krigen, men løste ikke konflikterne. Den stoppede en brutal krig i Bosnien, men skabte en dysfunktionel og etnisk

opdelt stat, hvor stabilitet på kort sigt er sikret på bekostning af politisk funktionalitet. Og hvordan er det lige med Serbiens forhold til EU? Og Rusland? I mere end 25 år har Morten Kvistgaard arbejdet med EU-udvidelser på Vest-Balkan for EU, FN og nationale ministerier.

Helgoland – og friserne, et folk uden stat

08-04-2026

Jørn Buch, lektor

Helgoland er en frisisk ø. Friserne har levet i Frisland gennem flere årtusinder. Men Frisland er delt i flere områder. Nord-Frisland er i Sydslesvig, den sydligste del af det gamle danske Sønderjylland, hvortil friserne indvandrede omkring 800 e.kr., i den tidlige Vikingetid. Her bosatte friserne sig på Halligerne eller byggede værfter i marsken på fastlandet.

Friserne blev i Nord-Frisland straks anerkendt af de danske konger, som et særligt område med deres egen frihed og selvstyre efter den såkaldte Spademarksret. Jyske

Lov gjaldt ikke for nord-friserne, som blev anerkendt som Uthland indtil 1864. Helgoland blev afstået til England efter Slaget på Rheden i 1801 og Københavns bombardement i 1807. Men England byttede i 1890 Helgoland med den tyske del af Østafrika, der blev til Kenya – samt den britiske kontrol med Zanzibar. Hør om Helgolands særlige historie op

til vor tid og friseres historie og kultur i dag – om hvor meget dansk kultur og byggestil i dag er præget af friserne - og den frisiske selvforståelse i dag.

Foredraget er en introduktion til Historisk Højskoles udflugt til Helgoland – men kan sagtens høres som et selvstændigt foredrag.

3-dages udflugt til Helgoland

14.-16. april 2026 kl. 08:00

Ena Frandsen

Vi kører fra Rødding til Büsum og undervejs skal vi se Eiderdæmningen. I Büsum får vi en gående guidet byrundtur. Vi overnatter på Hotel Bretterbude Büsum og næster morgen efter morgenmaden sejler vi til Helgoland. Sejlturen tager

ca 2,5 time. På Helgoland er der indlagt 2 guidede ture, både gående og kørende. Vi overnatter på 4 forskellige hoteller. Vi spiser aftensmad på det ene hotel og næste dag er der også 2 guidede ture, som er gående. Sidst på eftermiddagen sejler vi tilbage til Büsum og bliver hentet af bussen, der kører ops tilbage til Rødding. (Se mere i særskilt folder om turen til Helgoland.)

FOF yder et lille tilskud til Historisk Højskoles udflugt. Indeholdt i prisen er:

- ✓ Kørsel i moderne langtursbus med fodstøtte, flystole, klimaanlæg, serveringsborde, køleskab og erfaren chauffør
- ✓ 2 x færgesejls med et let måltid på hver sejlads
- ✓ Morgenkaffe og brød i bussen
- ✓ Rejselederassistance
- ✓ 2 Hotelovernatninger
- ✓ Frokost - inklusiv en øl eller sodavand
- ✓ Flere guidet rundvisninger og entre i Bunker tunlen.
- ✓ Frokost og 2-retters aftenmenu på 1. dag,
- ✓ Morgenmad på 2. og 3. dagen samt 3-retters aftenmenu på 2.dag

Pris pr. person for medlemmer af Historisk Højskole:

Christiansborg
turen kr. 595

Helgoland turen
kr. 5.245 i delt
dobbeltværelse
Enkeltværelse
kr. 5.495

Pris for ikke-
medlemmer af
Historisk

Højskole 2025-26

Christiansborg turen kr. 995 (forudsætter at der er ledige pladser, når deltagerne på Historisk Højskole har tilmeldt sig)

Helgoland turen kr. 5.395 i delt dobbeltværelse – enkeltværelse kr. 5.645

Samlet pris kr. 1.295 for alle 18 mødegange, hvoraf den tredje er en heldagsudflugt og den sidste er en 3-dagsture. Udflugterne er delvis deltagerbetalte (betales ud over de 1.295.)

Medlemskabet af Historisk Højskole 2025-26 er personligt.

Medlemskabet giver adgang til Historisk Højskoles foredrag – og til udflugterne til nedsat pris (så længe der er en ledig plads) – og kan ikke overdrages til andre.

Der kan forekomme ændringer til Historisk Højskoles program.

Besøg www.fofsyjdjylland.dk og find flere hold, ture, rejser og foredrag.

Scan koden og
tilmeld dig
Historisk Højskole

Scan koden og
besøg
www.fofsyjdjylland.dk

**F O F SYD
JYLLAND**

Åbningstider

Man-, tir- og torsdag kl. 10-13

Onsdag kl. 10-15

Ågade 27 - 6000 Kolding - Tlf.: 7930 8580
www.fofsyjdjylland.dk - info@fofsyjdjylland.dk